

Projekt

z dnia 23 lutego 2026 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W MIESZKOWICACH**

z dnia 26 lutego 2026 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2026-2028

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 ze zm.), art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49 ze zm.) Rada Miejska w Mieszkowicach uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2026-2028 dla Gminy Mieszkowice, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Mieszkowice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Jan Czapliński

Uzasadnienie

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja trzyletniego, gminnego programu wspierania rodziny.

Przyjęcie „Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2026—2028” stanowi realizację ustawowego obowiązku oraz kontynuację działań gminy na rzecz wsparcia rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze. Program określa kierunki działań służących wzmocnieniu funkcji rodziny, zapobieganiu sytuacjom kryzysowym oraz ograniczaniu konieczności umieszczania dzieci w pieczy zastępczej.

W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W MIESZKOWICACH**

z dnia

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2026-2028

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 ze zm.), art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49 ze zm.) Rada Miejska w Mieszkowicach uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2026-2028 dla Gminy Mieszkowice, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Mieszkowice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Jan Czapliński

Bez zastrzeżeń
formalno-prawnych

RADCA PRAWNY

Aleksandra Kowalewska

Uzasadnienie

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja trzyletniego, gminnego programu wspierania rodziny.

Przyjęcie „Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2026–2028” stanowi realizację ustawowego obowiązku oraz kontynuację działań gminy na rzecz wsparcia rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze. Program określa kierunki działań służących wzmocnieniu funkcji rodziny, zapobieganiu sytuacjom kryzysowym oraz ograniczaniu konieczności umieszczania dzieci w pieczy zastępczej.

W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

BURMISTRZ
Krzysztof Tkacz

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY DLA GMINY MIESZKOWICE NA LATA 2026-2028

Spis treści

1. WSTĘP	3
2. UZASADNIENIE KONTYNUACJI PROGRAMU	5
3. PODSTAWA PRAWNA	6
4. DIAGNOZA DEMOGRAFICZNA I SPOŁECZNA	6
5. ADRESACI PROGRAMU	19
6. CEL GŁÓWNY PROGRAMU	19
7. CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU	20
8. MIEJSCE I CZAS REALIZACJI PROGRAMU	21
9. PLANOWANE DZIAŁANIA ORAZ REALIZATORZY PROGRAMU	21
10. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	25
11. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU	25
12. PODSUMOWANIE	26

1. WSTĘP

Rodzina jest podstawową i najistotniejszą wspólnotą społeczną, pełniącą kluczową rolę w procesie wychowania, opieki oraz kształtowania młodego pokolenia. To w jej ramach dzieci zdobywają pierwsze doświadczenia życiowe, uczą się relacji międzyludzkich, przyswajają wartości oraz normy społeczne, które stanowią fundament ich dalszego funkcjonowania w społeczeństwie. Współczesne realia, związane z rosnącą konsumpcją oraz podnoszeniem standardów życia, powodują zwiększenie obciążeń finansowych rodzin. Niejednokrotnie prowadzi to, do osłabienia więzi emocjonalnych i pogorszenia relacji pomiędzy jej członkami, co może skutkować zaniedbywaniem obowiązków wychowawczych, konfliktami małżeńskimi oraz wzrostem zagrożeń związanych z sięganiem po substancje psychoaktywne.

Dziecko oraz jego rodzina wymagają szczególnej troski, wsparcia i ochrony. Prawidłowo funkcjonująca rodzina stanowi naturalne, niezastąpione środowisko sprzyjające harmonijnemu rozwojowi dziecka. To w niej, kształtuje się osobowość człowieka, system wartości, normy moralne oraz postawy społeczne. Rodzina buduje poczucie własnej wartości, empatię, aspiracje oraz zdolność do tworzenia prawidłowych relacji w przyszłości. Powinna być dla człowieka miejscem bezpieczeństwa, stabilizacji i oparcia. Zdarza się jednak, że na skutek oddziaływania różnych niekorzystnych czynników rodzina traci zdolność do prawidłowego wypełniania swoich funkcji, stając się środowiskiem dysfunkcyjnym, niezdolnym do skutecznego rozwiązywania problemów i przezwyciężania kryzysów.

Nasilenie konfliktów, trudności wychowawcze, rozpad więzi rodzinnych oraz utrata poczucia bezpieczeństwa sprzyjają powstawaniu zjawisk patologicznych, które wymagają interwencji instytucjonalnej. Długotrwałe trwanie w kryzysie, może prowadzić do całkowitego rozpadu rodziny, a w konsekwencji do umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Problemy rodzin mają często charakter złożony, dlatego niezbędne jest stosowanie skoordynowanych, interdyscyplinarnych działań, podejmowanych przez wszystkie podmioty pracujące na rzecz dziecka i rodziny. Nadrzędnym celem jest udzielenie takiego wsparcia, które umożliwi rodzinie powrót do prawidłowego funkcjonowania. Szczególnie istotna jest pomoc realizowana w naturalnym środowisku rodziny, bez konieczności rozdzielania jej członków. Działania instytucjonalne powinny koncentrować się na wzmacnianiu samodzielności rodzin i ich zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie.

Gmina Mieszkowice od wielu lat podejmuje liczne działania na rzecz rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Jednak w obliczu narastających zagrożeń społecznych, konieczna jest dalsza realizacja programowych form wsparcia. Wspieranie rodziny, zwłaszcza w sytuacjach kryzysowych, ma fundamentalne znaczenie dla zapewnienia stabilności społecznej oraz prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży. Na poziomie lokalnym szczególną rolę w tym zakresie odgrywa samorząd terytorialny, realizujący politykę prorodzinną.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2026–2028, opracowany na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, stanowi odpowiedź na realne potrzeby rodzin zamieszkujących teren gminy. Program ten wpisuje się w całościową politykę społeczną samorządu i ukierunkowany jest na pomoc rodzinom w prawidłowym wykonywaniu funkcji opiekuńczych, wychowawczych i edukacyjnych. Został przygotowany w oparciu o diagnozę lokalnych problemów oraz analizę sytuacji rodzin borykających się z trudnościami materialnymi, wychowawczymi i zdrowotnymi.

Program określa kierunki działań, których celem jest wzmocnienie rodzin przeżywających trudności, przede wszystkim poprzez bezpośrednią pracę z rodziną oraz zapewnienie odpowiednich form wsparcia. Kontynuując dotychczasowe działania, nowa edycja Programu kładzie szczególny nacisk na profilaktykę oraz działania osłonowe, mające zapobiegać wykluczeniu społecznemu i marginalizacji. Jednym z podstawowych założeń jest zapewnienie rodzinom poczucia bezpieczeństwa oraz dostępu do skutecznej pomocy instytucjonalnej. Każda rodzina znajdująca się w potrzebie powinna mieć możliwość skorzystania z adekwatnych form wsparcia.

Istotnym celem Programu jest także zintegrowanie działań samorządu z aktywnością innych instytucji i organizacji działających na rzecz rodziny, tak aby stworzyć spójny i efektywny system wsparcia. Wzmocnienie współpracy między podmiotami ma umożliwić skuteczniejsze reagowanie na problemy rodzin, wspieranie ich w codziennych trudnościach oraz przywracanie zdolności do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

2. UZASADNIENIE KONTYNUACJI PROGRAMU

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 49), do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie oraz realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. Ustawa ta zakłada, że pomoc udzielana dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter kompleksowy i interdyscyplinarny oraz być realizowana przez odpowiednio przygotowanych specjalistów w ramach spójnego, lokalnego systemu wsparcia.

Istotne jest, aby wszelkie działania podejmowane wobec rodzin były efektem współpracy wyspecjalizowanych instytucji, takich jak: Ośrodek Pomocy Społecznej w Mieszkowicach, placówki oświatowe, podmioty ochrony zdrowia, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chojnie, Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mieszkowicach, Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Mieszkowice, Policja oraz Sąd, a także Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Mieszkowicach.

W oparciu o zapisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Gmina Mieszkowice realizuje zadania związane z zatrudnianiem asystentów rodziny. Obecnie w Ośrodku Pomocy Społecznej w Mieszkowicach pracuje jeden asystent rodziny. Jego działalność rozpoczyna się już na etapie profilaktyki i polega na aktywnym wspieraniu rodzin przeżywających trudności. Do jego zadań należy kompleksowa pomoc rodzinom wychowującym dzieci, zagrożonym różnymi formami dysfunkcji, takimi jak uzależnienia, przemoc domowa czy trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Celem pracy asystenta rodziny, jest doprowadzenie do osiągnięcia przez rodzinę minimalnego poziomu stabilizacji życiowej, umożliwiającego prawidłowe wychowywanie dzieci. Najważniejszym zadaniem asystenta, jest zapobieganie konieczności oddzielenia dzieci od rodziny biologicznej. W sytuacji, gdy rodzina nie jest w stanie zapewnić dzieciom właściwej opieki i wychowania, powiat organizuje pieczę zastępczą w formie rodzinnej lub instytucjonalnej. Z kolei do zadań gminy, zgodnie z obowiązującymi przepisami, należy ponoszenie części kosztów związanych z pobytem dziecka w pieczy zastępczej.

3. PODSTAWA PRAWNA

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Mieszkowice na lata 2026–2028 opiera się na następujących aktach prawnych i dokumentach strategicznych:

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 49).
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
3. Ustawa z dnia 26 października 1992 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
4. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy.
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.
6. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem”.
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
8. Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Mieszkowice na lata 2024–2030.
9. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.
10. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.
11. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mieszkowice na lata 2021–2027.
12. Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Gryfińskim na lata 2024–2026.

4. DIAGNOZA DEMOGRAFICZNA I SPOŁECZNA

Gmina Mieszkowice położona jest w południowej części województwa zachodniopomorskiego i jest jedną z dziewięciu gmin wchodzących w skład powiatu gryfińskiego. W skład gminy wchodzi miasto Mieszkowice oraz 11 sołectw: Czelin, Goszków, Kłósów, Kurzycko, Plany, Stary Błeszyn, Stare Łysogórki, Troszyn, Sitno, Wierzchlas i Zielin. Na dzień 31 grudnia 2024 r. liczba ludności gminy wynosiła 6 474 osoby (dane z Ewidencji Ludności w Mieszkowicach), z czego:

- 3 270 osób (50,51%) zamieszkiwało obszary miejskie,
- 3 204 osoby (49,49%) zamieszkiwało obszary wiejskie.

W tym samym okresie na terenie gminy mieszkało 1 159 dzieci w wieku od 0 do 18 lat. Dla porównania, na dzień 31 grudnia 2023 r. liczba mieszkańców gminy wynosiła 6 549 osób, co wskazuje na tendencję spadkową liczby ludności w gminie Mieszkowice.

Gmina Mieszkowice od kilku lat zмага się z niekorzystnymi zmianami demograficznymi. Liczba mieszkańców systematycznie maleje, co jest konsekwencją spadku liczby urodzeń oraz kurczenia się populacji osób w wieku produkcyjnym. Zjawiska te w istotny sposób wpływają na sytuację społeczną i ekonomiczną gminy. Jednocześnie obserwuje się wyraźny wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, co świadczy o postępującym procesie starzenia się społeczeństwa. Zmiany te generują rosnące zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, zdrowotne oraz wsparcie instytucjonalne skierowane do seniorów.

Szczegółowe dane dotyczące struktury wieku mieszkańców Gminy Mieszkowice w ostatnich latach przedstawia poniższa tabela.

Mieszkańcy	2023	2024
Wiek przedprodukcyjny 0-15	979	939
Wiek produkcyjny:		
• kobiety: 16-60 lat	1865	1820
• mężczyźni: 16-65 lat	2307	2277
Wiek poprodukcyjny	1398	1438
Ogółem	6549	6474

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych USC Mieszkowice

Na terenie Gminy Mieszkowice jednostką inicjującą oraz koordynującą działania pomocowe z zakresu pomocy społecznej jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Mieszkowicach. Do zakresu działalności Ośrodka należą nie tylko zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej, ale również działania o charakterze aktywizacyjnym, integrującym oraz wspierającym osoby i rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym.

Istotnym obszarem działalności Ośrodka jest także udzielanie fachowej i kompleksowej pomocy rodzinom przeżywającym trudności w prawidłowym funkcjonowaniu oraz w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych. Ośrodek Pomocy Społecznej w Mieszkowicach stwarza osobom i rodzinom możliwość skorzystania z następujących form

wsparcia:

1. Pomoc społeczna – obejmująca świadczenia pieniężne, w szczególności zasiłki stałe, okresowe, celowe oraz specjalne zasiłki celowe, a także świadczenia niepieniężne, takie jak: praca socjalna, schronienie, potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, usługi opiekuńcze, opieka wytchnieniowa oraz wsparcie asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością.
2. Wsparcie osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc, w tym działania podejmowane w ramach procedury „Niebieskie Karty” przez Zespół Interdyscyplinarny.
3. Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności socjalne, psychoterapeutyczne i prawne.
4. Organizację zajęć, spotkań oraz szkoleń o charakterze edukacyjno-informacyjnym, skierowanych do dzieci, młodzieży i dorosłych.
5. Wsparcie asystenta rodziny, którego celem jest pomoc rodzinom w przezwyciężaniu trudności opiekuńczo-wychowawczych oraz poprawa ich funkcjonowania.
6. Realizację świadczeń rodzinnych, w tym: zasiłków rodzinnych, świadczeń pielęgnacyjnych, zasiłków pielęgnacyjnych, specjalnych zasiłków opiekuńczych, jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka oraz świadczenia rodzicielskiego.
7. Obsługę funduszu alimentacyjnego.
8. Przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych dla dzieci i młodzieży znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.
9. Realizację zadań związanych z Kartą Dużej Rodziny.
10. Prowadzenie Placówki Wsparcia Dziennego, służącej wspieraniu dzieci i młodzieży oraz ich rodzin.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY DLA GMINY MIESZKOWICE
NA LATA 2026-2028

Wraz z malejącą liczbą ludności maleje także liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej. Przedstawia to poniższa tabela.

Rok	Liczba mieszkańców w gminie	Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w ramach pomocy społecznej	Liczba osób w rodzinach, którym udzielono pomocy w ramach pomocy społecznej	% do ogółu mieszkańców gminy
2023	6 549	164	201	3,06
2024	6 475	140	236	2,74

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych USC Mieszkowice

Powody, dla których rodziny korzystały z pomocy społecznej:

L.p	Powody trudnej sytuacji życiowej	Rok 2023		Rok 2024	
		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1.	Ubóstwo	43	87	41	69
2.	Bezdomność	4	4	2	2
3.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	6	31	5	26
4.	W tym wielodzietność	3	17	4	22
5.	Bezrobocie	42	110	34	80
6.	Nieppełnosprawność	69	96	63	85
7.	Długotrwała lub ciężka choroba	78	102	75	93
8.	Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	22	82	14	49
9.	Przemoc w rodzinie	2	6	1	1
10.	Alkoholizm	12	16	10	13

Źródło: opracowania własne MRiPS-03

Jak wynika z przedstawionych danych, znaczący wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin mają czynniki o charakterze ekonomicznym i zdrowotnym, w szczególności: długotrwała choroba, niepełnosprawność oraz bezrobocie, które w wielu przypadkach prowadzi do ubóstwa. Niekorzystna sytuacja materialna rodzin często współwystępuje z problemami natury społecznej, takimi jak przemoc domowa czy alkoholizm. Wskazane dysfunkcje w istotny sposób zakłócają prawidłowe wypełnianie ról opiekuńczo-wychowawczych, czego konsekwencją jest narastanie zjawiska bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz w sprawach wychowawczych.

Bezradność ta przejawia się przede wszystkim w trudnościach związanych z zapewnieniem dzieciom właściwej opieki, brakiem umiejętności wychowawczych, niewłaściwą organizacją życia rodzinnego, a także nieumiejętnością radzenia sobie z problemami dnia codziennego. Rodziny dotknięte tego typu trudnościami wymagają systematycznego wsparcia instytucji pomocy społecznej. Działania podejmowane wobec tych rodzin mają charakter priorytetowy, ponieważ ich skutki w sposób bezpośredni dotyczą najmłodszych mieszkańców gminy, narażając dzieci na zaniedbania wychowawcze oraz brak poczucia bezpieczeństwa.

Rodzina dysfunkcyjna to rodzina, która nie realizuje w sposób prawidłowy swoich podstawowych funkcji, w szczególności funkcji opiekuńczo-wychowawczej. W tego typu środowisku, potrzeby dzieci często zostają zepchnięte na dalszy plan, a na pierwszym miejscu stawiane są potrzeby dorosłych. Zaburzeniu ulegają relacje emocjonalne między członkami rodziny, pojawia się brak stabilności, nadmierna kontrola, napięcie oraz sztywność, często nieuzasadnione zasady. Dzieci pozbawione są możliwości swobodnego wyrażania swoich emocji, opinii i potrzeb.

W rodzinach dysfunkcyjnych dzieci bardzo często doświadczają lęku, niepewności oraz braku akceptacji. Nierzadko postrzegane są przez rodziców jako przeszkoda w realizacji własnych potrzeb i planów. Stosowane wobec nich metody wychowawcze mają charakter nadmiernie restrykcyjny i nieadekwatny do popełnianych przewinień, co prowadzi do pogłębiania problemów emocjonalnych i społecznych dzieci oraz zwiększa ryzyko powielania negatywnych wzorców w przyszłości.

O rodzinie dysfunkcyjnej mówimy wówczas, gdy w jej funkcjonowaniu występują poważne zaburzenia uniemożliwiające prawidłowe pełnienie podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Do najczęściej występujących przyczyn dysfunkcji należą uzależnienia, w szczególności alkoholizm jednego bądź obojga rodziców, przemoc emocjonalna w postaci

zastraszania, szantażu czy poniżania członków rodziny, a także przemoc fizyczna polegająca na stosowaniu kar cielesnych, bicia i maltretowania. Szczególnie drastyczną formą przemocy jest wykorzystywanie seksualne, które w sposób skrajny narusza bezpieczeństwo i godność członków rodziny. Do czynników zaburzających prawidłowe relacje rodzinne zalicza się również przewlekłą chorobę jednego z członków rodziny, zwłaszcza w sytuacjach, gdy osoba chora obarcza winą za swój stan zdrowia pozostałych domowników i koncentruje na sobie całą uwagę rodziny.

Podjmując rozważania na temat roli rodziny w systemie profilaktyki społecznej, należy mieć na uwadze współczesne zagrożenia wynikające z dynamicznego rozwoju cywilizacyjnego. Coraz częściej obserwuje się postawy nacechowane niepewnością, lękiem o przyszłość oraz brakiem stabilizacji życiowej. Wzrasta liczba rozpadających się małżeństw, a rodzice, pochłonięci obowiązkami zawodowymi, nie zawsze poświęcają dzieciom wystarczająco dużo uwagi, zwłaszcza w sferze emocjonalnej. Pogłębiające się różnice pomiędzy osobami zamożnymi, a ubogimi dodatkowo nasilają problemy społeczne. Najdotkliwiej skutki tych zjawisk odczuwają dzieci, które pozostawione bez właściwego wsparcia i kontroli podejmują zachowania ryzykowne i dewiacyjne, co w konsekwencji może prowadzić do niedostosowania społecznego.

Pracownicy socjalni oraz asystenci rodziny Ośrodka Pomocy Społecznej w Mieszkowicach w ramach realizowanych obowiązków podejmują systematyczne działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, zmagających się z różnorodnymi trudnościami życiowymi. W wielu przypadkach są to rodziny dotknięte nie tylko ubóstwem, ale również przemocą, uzależnieniami, chorobami czy niezaradnością życiową. Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej wysokich kompetencji zawodowych, odpowiedniego przygotowania merytorycznego, a także dużego zaangażowania, empatii i konsekwencji w działaniu.

Asystent rodziny, realizuje działania na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, wspierając je w rozwiązywaniu problemów dnia codziennego oraz w odbudowie prawidłowych relacji rodzinnych. Ośrodek Pomocy Społecznej w Mieszkowicach zatrudnia jednego asystenta rodziny w systemie zadaniowego czasu pracy. Liczba rodzin objętych jednocześnie, wsparciem asystenta jest uzależniona od stopnia trudności podejmowanych działań, jednak nie może przekroczyć 15 środowisk. Wsparcie rodziny w formie asystentury odbywa się wyłącznie za jej zgodą. W procesie pracy z rodziną uwzględnia się zarówno jej zasoby własne, jak i możliwości korzystania ze wsparcia zewnętrznego oferowanego przez instytucje i organizacje działające na rzecz rodziny.

Poniższa tabela obrazuje liczbę rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2023-2024.

Rok	Liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinach
2023	18	31
2024	19	34

Źródło: opracowania własne OPS Mieszkowice

Nadrzędnym celem pracy asystenta rodziny jest wsparcie rodziny w przezwyciężaniu trudności oraz zachowaniu jej integralności i zdolności do samodzielnego, prawidłowego funkcjonowania. Praca z rodziną obejmuje przede wszystkim dokonanie szczegółowej diagnozy jej sytuacji życiowej, planowanie działań naprawczych oraz realizację zadań zmierzających do poprawy funkcjonowania rodziny w obszarze ekonomiczno-socjalnym, opiekuńczo-wychowawczym oraz społecznym. W tym celu asystent rodziny, we współpracy z członkami rodziny, opracowuje indywidualny plan pracy, który stanowi podstawę do podejmowania dalszych działań wspierających. Z treścią planu zapoznaje się również pracownik socjalny prowadzący daną rodzinę, co pozwala na zachowanie spójności i ciągłości udzielanej pomocy.

Do współpracy z asystentem rodziny w pierwszej kolejności kierowane są rodziny, w których występuje zagrożenie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Są to najczęściej środowiska obciążone wieloma, nakładającymi się na siebie problemami, takimi jak ubóstwo, bezrobocie, uzależnienia, przemoc, choroby czy wieloletnia bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Trudna sytuacja tych rodzin jest zazwyczaj wynikiem długotrwałych zaniedbań, sięgających niejednokrotnie wielu lat, a nawet kilkunastu lat zaniechań w zakresie prawidłowego wypełniania funkcji rodzicielskich i społecznych.

Dużym wsparciem dla dzieci wychowujących się w rodzinach dysfunkcyjnych jest działająca w strukturze Ośrodka Pomocy Społecznej w Mieszkowicach - Placówka Wsparcia Dziennego, realizująca zadania wynikające z Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Placówka zapewnia dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym wsparcie w codziennym funkcjonowaniu, w szczególności dzieciom z rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.

Działania podejmowane w Placówce Wsparcia Dziennego mają na celu wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży, wzmacnianie kompetencji społecznych

i wychowawczych oraz zapobieganie powstawaniu i pogłębianiu się problemów społecznych. W ramach działalności realizowane są zadania opiekuńcze, wychowawcze i profilaktyczne, w tym pomoc w nauce, organizacja czasu wolnego, rozwijanie zainteresowań, kształtowanie postaw społecznie pożądanych oraz udzielanie wsparcia emocjonalnego.

Placówka przyczynia się do ograniczania zachowań ryzykownych oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży, a jej działania prowadzone są we współpracy z rodzinami, szkołami, asystentem rodziny oraz innymi instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny na terenie gminy Mieszkowice.

Ważnym instrumentem polityki edukacyjnej, integracyjnej oraz wyrównywania szans rozwojowych dzieci jest edukacja przedszkolna. Dla dzieci, których rozwój przebiega nieharmonijnie, przedszkole stanowi istotną szansę na wczesne wspieranie rozwoju, w szczególności w sferze poznawczej i społecznej.

Na terenie miasta Mieszkowice funkcjonuje jedno Przedszkole Gminne, natomiast w trzech szkołach podstawowych na terenie gminy Mieszkowice, tj. w Szkole Podstawowej w Troszynie, Czelinie oraz Zielinie, działają oddziały przedszkolne. Łącznie w latach 2023-2024 do oddziałów przedszkolnych uczęszczało 212 dzieci.

Dla dzieci z różnymi rodzajami niepełnosprawności, w tym niepełnosprawnościami sprzężonymi, na terenie gminy Mieszkowice organizowane jest wczesne wspomaganie rozwoju dziecka, mające na celu jak najwcześniejsze wsparcie rozwoju oraz zwiększenie szans edukacyjnych dzieci.

Poniższa tabela obrazuje liczbę dzieci w poszczególnych placówkach oświatowych

L.p.	Placówka oświatowa	Liczba dzieci	
		Rok 2023	Rok 2024
1.	Przedszkole Samorządowe w Mieszkowicach	174	172
2.	Oddział Przedszkolny w Szkole Podstawowej w Troszynie	17	17
3.	Oddział Przedszkolny w Szkole Podstawowej w Czelinie	10	13
4.	Oddział Przedszkolny w Szkole Podstawowej w Zielinie	11	10
Razem		212	212

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z ZOS Mieszkowice

Edukację szkolną dzieci zamieszkujących miasto i gminę Mieszkowice zapewniają szkoły podstawowe prowadzone przez Gminę Mieszkowice. Placówki oświatowe pełnią istotną rolę w systemie wspierania rodziny, realizując nie tylko zadania dydaktyczne, lecz także wychowawcze i opiekuńcze, w tym działania profilaktyczne oraz wspierające prawidłowe funkcjonowanie dzieci i ich rodzin.

Szkoły współpracują z rodzicami, asystentem rodziny, Placówką Wsparcia Dziennego, Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny. W ramach tej współpracy podejmowane są działania mające na celu wczesne rozpoznawanie trudności opiekuńczo-wychowawczych, przeciwdziałanie zaniedbaniom oraz wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczych i wychowawczych.

Poniższa tabela obrazuje liczbę dzieci w poszczególnych placówkach oświatowych

L.p.	Placówka oświatowa	Liczba dzieci	
		Rok 2023	Rok 2024
1.	Szkoła Podstawowa w Mieszkowicach	324	336
2.	Szkoła Podstawowa w Troszynie	33	31
3.	Szkoła Podstawowa w Czelinie	47	46
4.	Szkoła Podstawowa w Zielinie	77	70
Razem		481	483

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z ZOS Mieszkowice

Placówki oświatowe na terenie gminy Mieszkowice pełnią istotną rolę we wspieraniu rodzin w sferze opiekuńczo-wychowawczej. Ich zadaniem, obok realizacji podstawowej funkcji edukacyjnej, jest także wspieranie rodziców w procesie wychowania dzieci i młodzieży. Szkoła powinna wzmacniać oraz utrzymywać pozytywne wartości przekazywane w środowisku rodzinnym, a także kształtować postawy społeczne sprzyjające prawidłowemu rozwojowi młodego pokolenia.

W placówkach oświatowych realizowany jest szereg działań o charakterze wychowawczym i profilaktycznym, których celem jest promowanie właściwych wzorców zachowań oraz uświadamianie dzieci i młodzieży w zakresie zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu, substancji psychoaktywnych, a także przeciwdziałanie zachowaniom przemocowym.

Występowanie czynników dysfunkcyjnych negatywnie wpływających na funkcjonowanie rodziny nakłada na instytucje pomocy społecznej obowiązek prowadzenia pracy socjalnej ukierunkowanej na zmianę niepożądanych zachowań oraz poszukiwanie rozwiązań trudnych sytuacji życiowych. W przypadkach kryzysowych, gdy rodzina nie jest w stanie samodzielnie poradzić sobie z problemami, konieczne jest udzielenie wsparcia poprzez zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

Mieszkańcy gminy Mieszkowice mogą korzystać ze wsparcia terapeuty leczenia uzależnień (alkohol, narkotyki) oraz psychoterapeuty, którzy świadczą pomoc w Przychodni Rodzinnej – Centrum Medycznym w Mieszkowicach.

Zdarzają się jednak sytuacje, w których pomimo podejmowanych działań z zakresu pracy socjalnej oraz wsparcia specjalistycznego zachodzi konieczność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Zgodnie z Konwencją o prawach dziecka, ratyfikowaną przez Polskę w 1991 roku, dziecko pozbawione czasowo lub trwale środowiska rodzinnego ma prawo do szczególnej ochrony i pomocy ze strony państwa. Prawo to zostało również zagwarantowane w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, która w art. 72 ust. 2 stanowi, że dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców, dziecko zostaje umieszczone w pieczy zastępczej, która może być sprawowana w formie rodzinnej lub instytucjonalnej.

Przez rodzinną pieczę zastępczą rozumie się formy opieki sprawowane w rodzinach zastępczych, w tym rodzinach spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych, a także w rodzinnych domach dziecka. Celem rodzinnej pieczy zastępczej jest zapewnienie dziecku opieki i wychowania w warunkach możliwie najbardziej zbliżonych do środowiska rodzinnego. Instytucjonalna piecza zastępcza obejmuje placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne oraz interwencyjne ośrodki preadopcyjne, które zapewniają dzieciom całodobową opiekę, wychowanie oraz wsparcie specjalistyczne w sytuacjach, gdy nie jest możliwe umieszczenie dziecka w rodzinnej formie pieczy zastępczej.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na gminy obowiązek partycypowania w kosztach związanych z umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej. Wysokość udziału gminy w kosztach opieki i wychowania dziecka kształtuje się na poziomie: 10% wydatków w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy

zastępczej, 30% w drugim roku pobytu dziecka oraz 50% w trzecim roku i w kolejnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Z przeprowadzonych analiz wynika, że na terenie działania tutejszego Ośrodka Pomocy Społecznej występuje problem zagrożenia umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. W związku z powyższym szczególnie istotne jest podejmowanie skutecznych i systemowych działań mających na celu zapobieganie narastaniu tego zjawiska oraz jego stopniowe ograniczanie.

Udzielanie wsparcia rodzinom nie powinno ograniczać się wyłącznie do reagowania w sytuacjach kryzysowych. Konieczne jest podejmowanie działań o charakterze prewencyjnym i profilaktycznym, ukierunkowanych na wczesne rozpoznawanie problemów opiekuńczo-wychowawczych oraz wzmacnianie kompetencji rodzicielskich. Głównym celem i istotą podejmowanych działań pomocowych jest przeciwdziałanie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej poprzez wsparcie rodziny biologicznej i umożliwienie dziecku pozostania w naturalnym środowisku wychowawczym.

W ramach realizowanych działań pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej na bieżąco analizują sytuację rodzin, w których dzieci są zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej. Prowadzony jest również stały monitoring sytuacji dziecka w rodzinach zagrożonych kryzysem, realizowany poprzez systematyczny kontakt oraz współpracę pracowników socjalnych, asystenta rodziny, kuratorów sądowych, pedagogów szkolnych oraz dzielnicowego.

W 2023 roku do rodzinnej pieczy zastępczej zostało skierowanych 4 dzieci, natomiast w 2024 roku – 2 dzieci. Dane te wskazują na spadek liczby nowych umieszczeń dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.

W 2023 roku dwójka dzieci opuściła placówki opiekuńczo-wychowawcze w związku z procesem usamodzielnienia. W 2024 roku jeden wychowanek, po osiągnięciu pełnoletności, opuścił placówkę opiekuńczo-wychowawczą.

Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej, za które gmina ponosi odpłatność:

Rok	Rodzaj pieczy zastępczej	Liczba dzieci	Koszt utrzymania dzieci ponoszony przez gminę
2023	Rodziny zastępcze	13	64.177,22 zł.
	Placówki opiekuńczo-wychowawcze	11	395.891,48 zł
2024	Rodziny zastępcze	17	119.272,75 zł.
	Placówki opiekuńczo -wychowawcze	9	402.255,30 zł.
Razem			981.596,75 zł.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS Mieszkowice

Mówiąc o rodzinie, należy spojrzeć na nią szerzej, nie ograniczając się wyłącznie do rodzin dysfunkcyjnych. W obecnej sytuacji demograficznej kraju, charakteryzującej się starzeniem się społeczeństwa, szczególnie istotne jest podejmowanie działań promujących rodzicielstwo i wspierających prawidłowe funkcjonowanie rodzin. Jednym z takich działań jest funkcjonowanie rządowego programu dla rodzin wielodzietnych.

W ramach tego programu działa Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny, przysługująca rodzinom posiadającym co najmniej trójkę dzieci, niezależnie od dochodu. Karta wydawana jest bezpłatnie każdemu członkowi rodziny – rodzicom dożywotnio, a dzieciom do 18. roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do 25. roku życia. Dzieci legitymujące się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności korzystają z karty przez czas obowiązywania orzeczenia.

Karta Dużej Rodziny umożliwia korzystanie z systemu zniżek oraz dodatkowych uprawnień oferowanych przez instytucje, które przystąpiły do programu. Aktualne informacje o tych instytucjach dostępne są na stronie internetowej rodzina.gov.pl. Na terenie gminy Mieszkowice realizatorem zadania jest Ośrodek Pomocy Społecznej.

Zestawienie wydanych Kart Dużej Rodziny przedstawia poniższa tabela:

Data (stan na 31 grudnia)	Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny	Liczba rodzin
2023	153	73
2024	62	29

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS Mieszkowice

Dużym zainteresowaniem społeczności lokalnej cieszą się przedsięwzięcia organizowane przez Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury oraz Miejsko-Gminną Bibliotekę Publiczną w Mieszkowicach. Placówki te oferują szeroki wachlarz zajęć edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjnych, które pozwalają dzieciom, młodzieży i dorosłym aktywnie spędzać czas wolny, rozwijać zainteresowania oraz wzmacniać więzi rodzinne i społeczne.

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Mieszkowicach odgrywa istotną rolę w życiu społeczno-kulturalnym gminy, pełniąc funkcję miejsca integracji lokalnej społeczności oraz wspierania rodzin w zakresie edukacji, wychowania i spędzania czasu wolnego. Ośrodek realizuje szeroki wachlarz działań artystycznych, edukacyjnych i rekreacyjnych, które pozwalają dzieciom, młodzieży i dorosłym rozwijać swoje zainteresowania, pasje i umiejętności, a jednocześnie sprzyjają pogłębianiu więzi rodzinnych i społecznych.

W ramach swojej działalności Ośrodek organizuje warsztaty plastyczne, teatralne, muzyczne, taneczne i literackie, które rozwijają kreatywność uczestników oraz ich zdolności manualne i artystyczne. Kółka zainteresowań pozwalają dzieciom uczyć się organizacji czasu wolnego, pracy w grupie oraz współpracy, co w naturalny sposób wspiera proces wychowawczy prowadzony w rodzinach.

Ośrodek regularnie organizuje wydarzenia kulturalne i integracyjne, takie jak koncerty, przedstawienia teatralne, wystawy, biesiady oraz spotkania z ciekawymi osobami, które umożliwiają mieszkańcom gminy wspólne spędzanie czasu i wzmacnianie relacji międzypokoleniowych. Imprezy te pełnią również funkcję profilaktyczną, promując wartości edukacyjne i społeczne oraz przeciwdziałające zachowaniom ryzykownym wśród dzieci i młodzieży.

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury aktywnie współpracuje z lokalnymi instytucjami, w tym z Ośrodkiem Pomocy Społecznej, szkołami, przedszkolami, biblioteką oraz organizacjami pozarządowymi. Wspólne inicjatywy pozwalają tworzyć kompleksowe wsparcie dla rodzin, integrując działania kulturalne, edukacyjne i wychowawcze oraz odpowiadając na zróżnicowane potrzeby społeczności lokalnej.

Dzięki swojej działalności Ośrodek nie tylko rozwija potencjał artystyczny i intelektualny dzieci i młodzieży, lecz także pełni funkcję miejsca wspierającego profilaktykę społeczną i rodzinę jako podstawową jednostkę wychowawczą. Wspólne uczestnictwo w wydarzeniach i warsztatach pozwala rodzinom budować trwałe więzi, rozwijać kompetencje wychowawcze oraz aktywnie uczestniczyć w życiu kulturalnym gminy, co w dłuższej perspektywie sprzyja prawidłowemu rozwojowi młodego pokolenia.

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Mieszkowicach pełni ważną rolę w edukacji, wychowaniu i wspieraniu rodzin na terenie gminy, stanowiąc miejsce dostępu do wiedzy, kultury i wartości wychowawczych. Placówka tworzy przestrzeń sprzyjającą zarówno indywidualnemu rozwojowi dzieci i młodzieży, jak i wspólnemu spędzaniu czasu rodzinnego. Biblioteka systematycznie organizuje różnorodne zajęcia i wydarzenia edukacyjno-kulturalne, takie jak lekcje biblioteczne, warsztaty literackie i plastyczne, konkursy czy spotkania autorskie. Działania te mają na celu rozwijanie kompetencji czytelniczych, kreatywności oraz zainteresowań dzieci i młodzieży, a także promowanie wartości społecznych i kulturowych.

Placówka aktywnie wspiera proces wychowawczy rodzin poprzez propagowanie czytelnictwa i rozwijanie pasji intelektualnych u dzieci. Biblioteka organizuje również wydarzenia integracyjne dla rodzin, które sprzyjają budowaniu więzi międzypokoleniowych oraz wzmacnianiu relacji w obrębie rodziny i społeczności lokalnej.

Przeprowadzona analiza stanowi podstawę do określenia obszarów życia rodzin, w których należy podejmować działania wspierające, aby rodzina mogła prawidłowo funkcjonować i stanowić pozytywne środowisko rozwoju młodego człowieka. Wobec złożoności i wielowymiarowości problemów rodzinnych wskazane jest stosowanie pracy socjalnej, ukierunkowanej na wprowadzanie i wzmacnianie pozytywnych zmian. Profilaktyka rodzinna powinna być rozumiana jako interdyscyplinarne i skoordynowane działania, realizowane przez służby oraz instytucje pracujące na rzecz dobra dziecka i rodziny.

5. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do wszystkich rodzin zamieszkujących Gminę Mieszkowice, ze szczególnym uwzględnieniem:

- rodzin biologicznych z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi lub problemami emocjonalnymi, społecznymi czy materialnymi,
- rodzin wielodzietnych, korzystających ze wsparcia w zakresie promocji rodzicielstwa,
- rodzin dzieci z niepełnosprawnościami, w tym sprzężonymi, wymagających specjalistycznego wsparcia i wczesnego wspomaganie rozwoju,
- rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej,

- dzieci i młodzieży wymagających wsparcia edukacyjnego, wychowawczego lub profilaktycznego, w tym uczestników zajęć realizowanych przez placówki oświatowe, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Miejsko-Gminną Bibliotekę Publiczną,
- rodzin korzystających ze wsparcia instytucji publicznych, w tym Ośrodek Pomocy Społecznej, placówek zdrowia, kuratorów sądowych czy asystentów rodziny.

Program obejmuje działania profilaktyczne, wspierające i interwencyjne, mające na celu wzmocnienie funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodziny, rozwój kompetencji rodzicielskich, wsparcie integracji rodzinnej oraz tworzenie środowiska sprzyjającego prawidłowemu rozwojowi dzieci i młodzieży.

6. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Celem głównym programu jest rozwój zintegrowanego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności, ze szczególnym uwzględnieniem wzmocnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Program ma na celu zapewnienie rodzinom dostępu do kompleksowej pomocy – obejmującej działania profilaktyczne, edukacyjne, wychowawcze oraz interwencyjne – tak aby mogły prawidłowo pełnić swoje role opiekuńczo-wychowawcze i stanowić bezpieczne, wspierające środowisko dla rozwoju dzieci i młodzieży.

7. CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

1. **Diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych** - rozpoznawanie potrzeb i problemów rodzin przeżywających trudności poprzez wywiady środowiskowe, pracę socjalną oraz konsultacje ze specjalistami.
2. **Zabezpieczanie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny** - zapewnienie dożywiania dzieci w przedszkolach i szkołach, monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci oraz udzielanie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom.
3. **Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych i zapewnienie specjalistycznego wsparcia** - wsparcie rodzin przez asystentów rodziny, dostęp do poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego i prawnego.
4. **Zapobieganie sytuacjom kryzysowym i rozwiązywanie istniejących problemów** - monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem, motywowanie do niwelowania dysfunkcji,

udział w projektach, szkoleniach i warsztatach podnoszących kompetencje wychowawcze i społeczne.

5. **Reintegracja rodzin** - pomoc rodzinom, z których dzieci przebywają w pieczy zastępczej, w odbudowie prawidłowych relacji i środowiska wychowawczego umożliwiającego powrót dzieci do rodziny.
6. **Działania profilaktyczne** - udział w kampaniach edukacyjnych, specjalistyczne wsparcie rodzin, warsztaty podnoszące kompetencje opiekuńczo-wychowawcze oraz współpraca z instytucjami lokalnymi dla poprawy sytuacji rodzinnej.
7. **Wyjście rodziny z systemu pomocy społecznej** - wsparcie rodzin w podejmowaniu pracy zawodowej i stopniowym ograniczaniu korzystania z pomocy społecznej, w celu samodzielnego i prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie.

8. MIEJSCE I CZAS REALIZACJI PROGRAMU

Miejsce realizacji:

Program będzie realizowany na terenie Gminy Mieszkowice, obejmując wszystkie miejscowości gminy oraz instytucje i podmioty działające w środowisku lokalnym, w tym:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Mieszkowicach,
- placówki oświatowe (szkoły podstawowe, przedszkole),
- Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury,
- Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna,
- placówki służby zdrowia,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie,
- Policję oraz instytucje wspierające przeciwdziałanie przemocy i uzależnieniom.

Czas realizacji:

Program obejmuje okres 2026–2028 roku i będzie realizowany ciągle przez cały rok, z uwzględnieniem działań cyklicznych, okresowych oraz bieżącej interwencji w sytuacjach kryzysowych.

Działania będą prowadzone w sposób elastyczny, dostosowany do potrzeb rodzin i dzieci, z uwzględnieniem zmieniającej się sytuacji społecznej i demograficznej gminy.

9. PLANOWANE DZIAŁANIA ORAZ REALIZATORZY PROGRAMU

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Mieszkowice na lata 2026–2028 jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Mieszkowicach, reprezentowany przez asystentów rodziny przy wsparciu pracowników socjalnych oraz jednostek organizacyjnych gminy. Koordynator jest odpowiedzialny za rozpatrywanie i uwzględnianie wniosków oraz propozycji podmiotów uczestniczących w realizacji zadań programu.

Poniższa tabela przedstawia zakładaną współpracę z instytucjami oraz zakres ich zadań:

L.P.	INSTYTUCJE	ZADANIA/ZAKRES WSPÓŁPRACY
1	Urząd Gminy w Mieszkowicach	Wspieranie lokalnych programów i inicjatyw promujących pozytywne modele życia rodzinnego, uczestnictwo w kampaniach na rzecz wzmacniania więzi rodzinnych.
2	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie	Pomoc rodzinom zastępczym i biologicznym w procesie reintegracji; zapewnienie dzieciom opieki w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka i placówkach opiekuńczo-wychowawczych; wsparcie osób usamodzielniających się.
3	Sąd Rejonowy III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Gryfinie	Orzekanie w sprawach prawa rodzinnego i opiekuńczego.
4	Kuratorzy sądowi w Zespole Kuratorskiej Służby Sądowej w Gryfinie	Wykonywanie zadań wychowawczo-resocjalizacyjnych, diagnostycznych i kontrolnych; prowadzenie działań w ramach procedury Niebieskie Karty.
5	Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mieszkowicach	Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego ds. uzależnień; wspieranie rodzin dotkniętych problemem alkoholowym; edukacja, profilaktyka, kierowanie osób na terapię; organizacja alternatywnych form

		spędzania czasu wolnego; udział w kampaniach na rzecz rodziny.
6	Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Mieszkowice	Koordinacja działań instytucji i specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy; wsparcie osób i rodzin dotkniętych przemocą; działania w ramach procedury Niebieskie Karty; udział w kampaniach i akcjach społecznych.
7	Policja – Komisariat w Mieszkowicach, dzielnicowi	Zapewnienie bezpieczeństwa dzieci i rodzin; działania w ramach procedury Niebieskie Karty; przeciwdziałanie przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży; udział w kampaniach społecznych.
8	Placówki oświatowe z terenu gminy	Realizacja programów profilaktycznych, edukacyjnych i wychowawczych; wsparcie pedagogiczne dla rodziców i dzieci; udział w procedurze Niebieskie Karty; włączanie się w kampanie społeczne.
9	Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury	Kształtowanie postaw kulturalnych, wychowanie przez sztukę; wspieranie aktywności społecznej i lokalnych tradycji; współorganizacja wydarzeń rekreacyjnych i kulturalnych; udział w kampaniach rodzinnych.
10	Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Mieszkowicach	Promowanie czytelnictwa i edukacji dzieci; wzmacnianie więzi rodzinnych poprzez warsztaty i spotkania; udział w kampaniach i wydarzeniach edukacyjnych.
11	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chojnie	Diagnozowanie trudności edukacyjnych, emocjonalnych i wychowawczych; wsparcie terapeutyczne i doradcze dla dzieci i rodziców; opracowywanie planów wsparcia rodzin; udział w kampaniach na rzecz rodziny.

12	Ośrodki Zdrowia w Mieszkowicach	Podstawowa opieka zdrowotna i profilaktyka; współpraca w ramach procedury Niebieskie Karty; udział w kampaniach edukacyjnych dla rodzin.
13	Parafia i kościoły z terenu gminy	Promowanie pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny; wspieranie działań na rzecz rodziny; udział w kampaniach społecznych.
14	Organizacje pozarządowe	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez działalność klubową, sportową, rekreacyjną i kulturalną; udział w kampaniach społecznych.
15	Ochotnicza Straż Pożarna	Wsparcie w bezpieczeństwie rodzin oraz organizacja działań społecznych i rekreacyjnych; udział w kampaniach na rzecz rodziny.
16	Powiatowy Urząd Pracy (filia w Chojnie)	Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych; pomoc w znalezieniu pracy i organizacja szkoleń; wsparcie rodzin w wychodzeniu z trudnej sytuacji materialnej; udział w kampaniach społecznych.

Wskazane cele oraz zadania określone w Programie są przede wszystkim realizowane przez instytucje o zasięgu gminnym we współpracy z instytucjami powiatowymi, których zadania obejmują pracę z rodziną i dzieckiem, a także przez organizacje pozarządowe oraz inne podmioty realizujące zadania zlecone przez Gminę Mieszkowice.

Dzięki realizacji założonych celów i zadań przez poszczególne podmioty i instytucje przewiduje się stworzenie odpowiednich warunków dla wszechstronnej i skutecznej pomocy rodzinom. Program zakłada również rozwój profesjonalnych form wsparcia rodzin, co w konsekwencji powinno przyczynić się do poprawy funkcjonowania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i wymagających wsparcia.

Podsumowując, w kolejnych latach realizacji Programu należy zintensyfikować działania na rzecz wsparcia rodzin, w szczególności w zakresie prawidłowego wypełniania ról opiekuńczo-wychowawczych. W tym kontekście zasadne jest:

- kontynuowanie pracy asystenta rodziny w celu kształtowania i wzmacniania pozytywnych postaw rodzicielskich oraz kompetencji wychowawczych;
- utrzymanie i rozwój Placówki Wsparcia Dziennego w Mieszkowicach;

- informowanie mieszkańców o dostępności bezpłatnego wsparcia prawnego na terenie gminy;
- promowanie możliwości udziału w warsztatach dla rodziców, wzmacniających kompetencje opiekuńczo-wychowawcze;
- rozwijanie współpracy z placówkami oświatowymi, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami działającymi w środowisku lokalnym, które wspierają rodziny i dzieci.

10. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Realizacja zadań Gminnego Programu Wsparcia Rodziny na lata 2026–2028 może być finansowana ze środków pochodzących:

- z budżetu Gminy Mieszkowice;
- z budżetu państwa;
- ze środków pozabudżetowych;
- ze środków w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Środki finansowe na realizację poszczególnych działań programu będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach finansowych, co umożliwi systematyczne i planowe wsparcie rodzin oraz zapewnienie skutecznej realizacji wszystkich zadań programu.

11. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Monitoring Gminnego Programu Wsparcia Rodziny na lata 2025–2027 będzie prowadzony poprzez coroczną ocenę realizacji zadań oraz analizę osiągniętych efektów. Wyniki monitoringu pozwolą na bieżąco weryfikować skuteczność działań, identyfikować potrzeby rodzin oraz wprowadzać ewentualne korekty w zakresie realizowanych działań.

Sprawozdanie z realizacji Programu oraz uzyskanych rezultatów będzie stanowiło integralną część rocznego sprawozdania Ośrodka Pomocy Społecznej w Mieszkowicach, co zapewni pełną przejrzystość działań i umożliwi dalsze planowanie wsparcia dla rodzin w gminie.

12. PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Mieszkowice na lata 2026–2028 ma na celu stworzenie odpowiednich warunków poprawy jakości życia rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci. Wsparcie rodzin będzie ukierunkowane na wzmacnianie ich aktywności, kompetencji i potencjału wewnętrznego, co pozwoli na skuteczniejsze radzenie sobie z trudnościami życia codziennego.

Program przewiduje tworzenie systemów wsparcia, które umożliwią rodzinom przezwyciężenie problemów oraz zwiększą świadomość społeczną na temat przyczyn i skutków dysfunkcji rodzinnych. Realizacja celów programu będzie możliwa dzięki współpracy różnych instytucji i organizacji działających na terenie gminy, które wspierają rodziny zarówno w sferze opiekuńczo-wychowawczej, jak i społecznej.

Szczególny nacisk położono na minimalizowanie negatywnych skutków problemów społecznych, promowanie pozytywnych zmian w funkcjonowaniu rodzin, zwiększanie poczucia bezpieczeństwa w domu oraz budowanie skutecznych mechanizmów wsparcia w sytuacjach kryzysowych. Ważne jest także aktywne włączanie dzieci i młodzieży w działania edukacyjne, kulturalne i rozwijające zainteresowania, co sprzyja ich wszechstronnemu rozwojowi.

Ostateczny sukces Programu zależy jednak w dużej mierze od zaangażowania członków rodzin i ich motywacji do wprowadzania pozytywnych zmian w swoim życiu, co jest kluczowe dla trwałej poprawy funkcjonowania rodzin w Gminie Mieszkowice.

Opracowała:

Justyna Biała

Ośrodek Pomocy Społecznej w Mieszkowicach